

Sytuacja kobiet na rynku pracy w Polsce w okresie pandemii Covid-19

www.kongreskobiet.pl

Pandemia dotknęła szczególnie sektor usług, w tym branże, w których pracuje wiele kobiet: gastronomia, turystyka czy usługi kosmetyczne. Z raportu przygotowanego przez Instytut Badań Strukturalnych na zlecenie Stowarzyszenia Kongres Kobiet (SKK), wynika jednak, że to nie bezrobocie a dezaktywizacja zawodowa była jednym z głównych kosztów, jakie poniosły kobiety na rynku pracy. Dane GUS i ZUS pokazują, że dotknęła ona zwłaszcza kobiety 50+. Kobiety młodsze traciły często pracę, ale stosunkowo szybko znajdowały nową. Pandemia spowodowała też wzrost ilości nieodpłatnej pracy kobiet i pogorszenie ich stanu zdrowia, w tym zdrowia psychicznego. Raport pozostawia wiele pytań. Konieczne są dalsze badania, aby monitorować równość szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy i odpowiednio kształtować politykę rządu i firm w kontekście realizacji Krajowego Planu Odbudowy i Stabilizacji gospodarki.

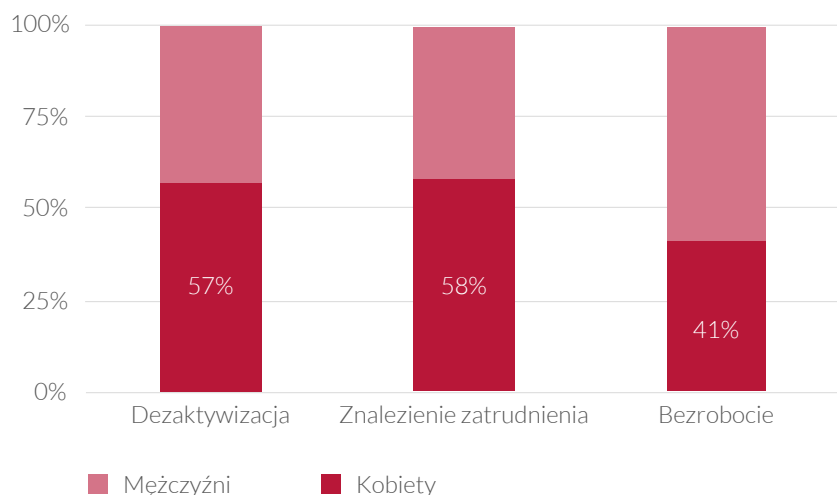
Aktywność zawodowa, bezrobocie i płace

W 2020 r. w szczycie pandemii COVID-19 - kobiety traciły zatrudnienie mniej więcej w równych proporcjach, co mężczyźni. Zdecydowanie częściej jednak ulegały dezaktywizacji zawodowej niż trafiały do grupy bezrobotnych (tj. osób bez pracy, ale czynnie jej poszukujących).

- Kobiety stanowią 57% osób, które odeszły z rynku pracy do bierności zawodowej.
- W grupie nowych osób bezrobotnych tylko 41% stanowiły kobiety; połowa z nich to kobiety do 34 r.ż.

Równocześnie kobiety stanowiły większość wśród osób, które podjęły zatrudnienie w tym okresie. Były to głównie młode kobiety, które znalazły prace w sfeminizowanych sektorach.

- Kobiety stanowiły 58% wszystkich osób, które podjęły prace w okresie 2019 - 2020 r. (584 tys.).
- Wśród wszystkich kobiet, które zaktywizowały się zawodowo, 56% to te poniżej 34 lat, co oznacza wysoką nadreprezentację młodych kobiet wśród kobiet wchodzących i powracających na rynek pracy
- Główne sektory, w których kobiety znalazły pracę to: handel (**71 tys.**), przetwórstwo przemysłowe (**51 tys.**), opieka zdrowotna i społeczna (**32 tys.**), edukacja (**36 tys.**).

Rysunek 1.

Udział kobiet wśród osób, które w 2020 r. w porównaniu do 2019: uległy dezaktywizacji, znalazły zatrudnienie, zostały bezrobotne

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS. Porównanie danych średniorocznych 2019 i 2020.

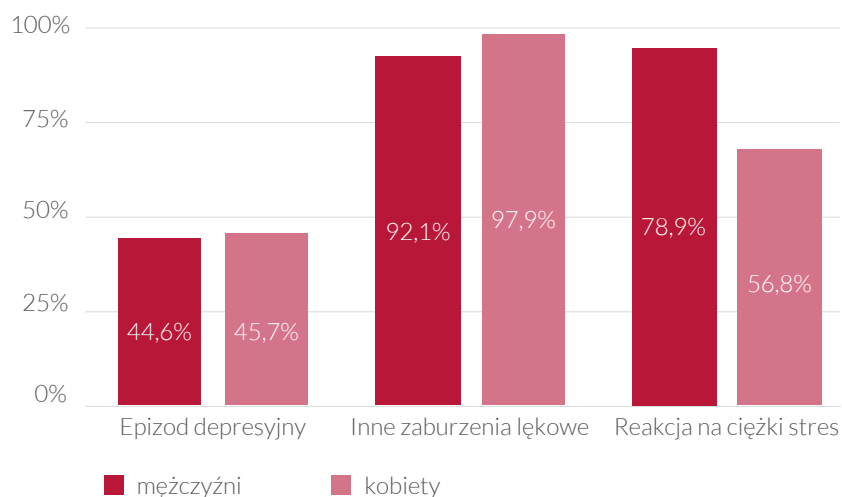
- **Bezrobocie rejestrowane** wzrosło w 2020 r. we wszystkich województwach. W rejestrach urzędów pracy przeważały bezrobotne kobiety (53,7% zarejestrowanych bezrobotnych), podobnie jak w 2019 r. (55% zarejestrowanych bezrobotnych).
- **Przeciętne dochody** z pracy najemnej oraz umowy zlecenia wzrosły 8 % w 2020 r. (w porównaniu do 2019 r.) zarówno wśród kobiet, jak i wśród mężczyzn. Pandemia nie zmieniła natomiast luki płac, czyli przeciętnej różnicy między wynagrodzeniami kobiet i mężczyzn.

Wzrost nieodpłatnej pracy kobiet

- Praca bezpłatna to tradycyjna domena kobiet. Na pracach domowych i opiekuńczych spędzają one średnio blisko 2 razy więcej czasu niż mężczyźni. Na wzrost obciążenia kobiet, w tym zwłaszcza tych z dziećmi poniżej 18 lat wskazują pierwsze badania sondażowe¹.
- Analiza danych ZUS pokazuje, pomimo dużego spadku absencji w pracy z tytułu opieki nad dzieckiem w 2020 w II kw. (praca zdalna, izolacja dzieci), kobiety wykorzystały 80% wszystkich wolnych dni z tytułu opieki nad chorym dzieckiem. Stanowiły też 70% osób, które wykorzystały nowy zasiłek opiekuńczy na dzieci dostępny w okresie epidemii.

Zdrowie

- Kobiety były bardziej niż mężczyźni narażone na zarażenie COVID-19 z uwagi na prace w usługach, a zwłaszcza w służbie zdrowia, gdzie stanowią 82% wszystkich pracowników.
- Nastąpił też dysproporcjonalny wzrost absencji kobiet w pracy z powodu problemów ze zdrowiem psychicznym. Liczba osób deklarujących potrzebę zwolnienia chorobowego z powodu epizodu depresyjnego wzrosła w II kw 2020 r. o 45% w porównaniu z poprzednim rokiem. Ok. 68% tych przypadków dotyczyło kobiet.

Rysunek 4.

Wzrost liczby dni absencji chorobowej w pracy z powodu choroby w II kwartale 2020, wzrost r/r

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych ZUS dotyczących liczby dni absencji chorobowej w 2020 r.

¹ <https://warszawa19115.pl/documents/20184/549626/Raport+Mama+warszawianka/ee1dbe64-c207-4dd4-8dfd-2f0f8f809581> (dostęp: 08.07.2021)

<https://www.um.warszawa.pl/aktualnosci/sytuacja-warszawianek-w-czasie-pandemii-raport-z-kolejnych-bada> (dostęp 08.07.2021)

<https://www2.deloitte.com/pl/pl/pages/kobiety-w-biznesie/articles/raport-wplyw-pandemii-na-perspektywy-rozwoju-zawodowego-kobiet-w-biznesie.html> (dostęp 08.07.2021)

<https://static.im-g.pl/im/6/26955/m26955216.NIEUSTRASZONA-W-PRACY-V2.pdf>

Raport stanowi wstępną ocenę wpływu pandemii na sytuację kobiet na rynku pracy w oparciu o dostępne dane GUS i ZUS. W dalszych badaniach będziemy poszukiwać odpowiedzi na wiele pytań.

Nie wiemy czy młode kobiety, które dostosowały się do warunków pandemii zyskiwały nową pracę kosztem obniżenia swojej pozycji na rynku pracy (praca w niżej płatnych branżach, na niższych stanowiskach, czy też praca tymczasowa na okres pandemii). Jak wyglądała sytuacja w sfeminizowanych sektorach i branżach takich jak branża kosmetyczna? Jak dostosowały się mikro-, i małe firmy, które prowadzą głównie kobiety? Nie znamy też powodów dezaktywizacji kobiet starszych, zwłaszcza tych w wieku 50-60 lat - czy ich wycofanie się z rynku pracy wynikało przykładowo ze wzrostu pracy bezpłatnej czy też pogorszenia się stanu zdrowia, w tym zdrowia psychicznego kobiet.

Raport został przygotowany w ramach 2-letniego projektu Aktywni Obywatele jaki realizuje Stowarzyszenie Kongres Kobiet finansowanego z funduszy EOG. Celem projektu jest pogłębiona diagnoza sytuacji kobiet na rynku pracy oraz sformułowanie rekomendacji dla polityki rządu i firm w kontekście odbudowy i stabilizacji polskiej gospodarki i finansowania ze środków EU.

Kontakt:

Dr Ewa Rumińska Zimny – wiceprezeska Stowarzyszenia Kongres Kobiet:

ewa.a.ruminska@gmail.com

Zuzanna Rokita – koordynatorka projektu:

z.rokita@kongres.kobiet.pl

ForbesWomen wysokie obcasy

